



NORGES HØYESTERETT

Den 29. mars 2007 avsa Høyesterett kjennelse i

2006/1879, straffesak, anke,

I.

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Rune Høgberg)

mot

A

(advokat Kjell Holst Sæther)

II.

A

(advokat Kjell Holst Sæther)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Rune Høgberg)

S T E M M E G I V N I N G :

(1) Kst. dommer **Sverdrup**: Saken gjelder straffutmåling der en mann på nærmere 45 år hadde seksuell omgang med en jente på 12 år og elleve måneder ved én anledning, jf. straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ.

(2) Sandnes tingrett avsa 8. august 2006 dom med slik domsslutning:

”1. A, f. 16.07.60, dømmes for overtredelse av strl. § 195 første ledd første straffalternativ til fengsel i 1 – ett – år og 4 – fire – måneder.

Han tilkommer fradrag med tre dager i utholdt varetekt.

2. Han dømmes til å betale i oppreisningserstatning til B kr 50 000 – femtitusen. Beløpet forfaller til betaling to uker fra dommens forkynnelse. Ved betaling etter forfall påløper lovens forsinkelsesrente.

3. **Han dømmes til å betale kr 2 000 – totusen – i saksomkostninger. Beløpet forfaller til betaling to uker fra dommens forkynnelse.”**

(3) Dommen ble avsagt under dissens – en meddommer stemte for fengsel i ett år. A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, straffutmålingen og erstatningsavgjørelsen. Gulating lagmannsrett avsa 30. november 2006 dom med slik domsslutning:

- ”1. **A, født 16. juli 1960, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ til fengsel i 1 – ett – år. Til fradrag i fengselsstraffen kommer 3 – tre – dager for utholdt varetekt.**
2. **Innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse betaler A kroner 50.000 – femtitusen – i oppreisningserstatning til B. I tillegg kommer den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.”**

(4) Dommen ble avsagt under dissens, idet to av fagdommerne stemte for fengsel i ett år og fire måneder.

(5) Både påtalemyndigheten og A har anket straffutmålingen inn for Høyesterett. Domfelte har også anket over erstatningsutmålingen og saksbehandlingen. Høyesteretts kjæremålsutvalg henviste bare ankene over straffutmålingen.

(6) *Jeg er kommet til at ankene forkastes.*

(7) A er en 45 år gammel uføretrygdet mann. Han er kjent skyldig i å ha hatt seksuell omgang med fornærmede, som på gjerningstidspunktet var noe under 13 år, ved å ha ført en finger inn i hennes skjede og/eller latt henne ta tak i sin penis og føre den i kontakt med sitt kjønnsorgan. Forholdet fant sted på hans bopel. Domfelte erkjente de faktiske forhold, men ikke at han var uaktsom med hensyn til fornærmedes alder. Det nærmere saksforhold er beskrevet slik i lagmannsrettens dom:

”Om kvelden/natt til mandag 4. juli 2005 satt tiltalte på en park i X sentrum. Tiltalte var på det tidspunkt i underkant av 45 år. Fornærmede, som på det tidspunkt var 12 år og 11 måneder, hadde like forut stukket av fra en barnevernsinstitusjon. Hun kom forbi og spurte tiltalte om han hadde røyk. De begynte å prate, og fornærmede fortalte tiltalte at hun hadde stukket av og forsøkt å ta sitt liv ved å skjære seg i håndleddet. Etter hvert dro de hjem til tiltalte. Hjemme hos tiltalte fortalte fornærmede mer om sin vanskelige situasjon og bakgrunn. Tiltalte forsto dermed at hun var et sårbart barn. Fornærmede spurte tiltalte om han hadde øl eller ecstasy, noe han ikke hadde. Derimot tilbød han henne 0,5 mg valiumtabletter, noe hun tok imot. Hun fikk først en tablett, og deretter to til da hun ikke fikk noen effekt av den første.

På et tidspunkt la fornærmede armene rundt tiltalte og klemte ham. Hun satte seg deretter på hans fang og gjorde samleiebevegelser samtidig som hun kysset ham. Tiltalte besvarte kysset. Fornærmede tok deretter av seg bukse og truse, og ga tegn til tiltalte om at han skulle gjøre det samme. Når de begge var nakne satt hun oppå hans fang. Han kysset henne på maven, og befølte henne rundt på kroppen. Hun forsøkte deretter å føre hans penis inn i sin skjede. Tiltaltes penis var bare halvstiv, og et lite øyeblikk var deler av hans penis innenfor hennes kjønnslepper. Hun forsøkte å gjennomføre samleie i løpet av en 10 minutters tid, men de lykkes ikke på grunn av hans manglende ereksjon. I løpet av denne tid ble tiltaltes penis gnidd mot hennes kjønnsorgan, og han førte en finger inn i hennes skjede. Det ble ikke benyttet kondom eller andre former for prevensjon. Tiltalte foreslo at de skulle gå inn på hans soverom og fortsette der, men det ønsket ikke fornærmede. Etter at den seksuelle aktivitet var avsluttet, fikk fornærmede ytterligere to valiumtabletter av tiltalte. Hun ringte deretter til en kamerat, som varslet

politiet. I etterkant av den seksuelle omgang forsøkte hun på nytt å skjære seg i armen, denne gangen med en kniv hun fant på tiltaltes kjøkken. Tiltalte oppdaget dette og tok kniven fra henne. Senere sovnet hun på sofaen, og da politiet kom til stede sov fornærmede tungt. Hun var synlig ruset da hun ble tatt med. Etter å ha vært innom legevakten, ble hun innlagt i psykiatrisk institusjon.”

- (8) Som også lagmannsretten påpeker, har domfelte utnyttet et barn som han visste var i en svært vanskelig situasjon. Fornærmede hadde fortalt ham at hun samme dag hadde rømt fra en psykiatrisk ungdomsinstitusjon, og at hun rett før hadde forsøkt å ta sitt eget liv. Det dreier seg derfor om et alvorlig forhold – først og fremst fordi domfelte var klar over at fornærmede var meget sårbar og utsatt, men også fordi det var stor aldersforskjell mellom dem.
- (9) Blant annet under henvisning til at forholdet grenser nært opp til et samleie, har aktor anført at ett års fengsel er vesentlig for lavt. Han mener at straffen i utgangspunktet burde være opp mot to år, før strafferabatten for tilståelsen. Jeg er ikke enig i dette.
- (10) Det straffbare forholdet mangler etter mitt syn en del av de elementer som er straffskjerpende i mange saker etter § 195. Møtet mellom de to var ikke planlagt fra domfeltes side – de traff hverandre tilfeldig, og det var ikke han som foranlediget at de kom i snakk. Domfelte tok heller ikke initiativet til den konkrete seksuelle handlingen. Hendelsen fremtrer som tilfeldig og situasjonsbestemt, og har ikke det preg av kynisk og planlagt utnyttelse som er karakteristisk for en del av domfellelsene etter § 195.
- (11) Jeg deler ikke forsvarerens oppfatning av at domfelte har utvist så liten subjektiv skyld med hensyn til fornærmedes alder, at det må få betydning for straffutmålingen i formildende retning. A var klar over at B skulle begynne på ungdomsskolen til høsten. Vanligvis starter barn på ungdomsskolen når de er 12 eller 13 år gamle, og jeg kan ikke se at det er grunnlag for å fravike tingrettens og lagmannsrettens oppfatning om at det var grovt uaktsomt av domfelte å tro at hun var 14 år eller eldre.
- (12) På bakgrunn av senere års rettspraksis finner jeg at den straffbare handling isolert sett kvalifiserer til en fengselsstraff på rundt ett år og fire måneder, jf. Rt. 2006 side 809 med ytterligere domshenvisninger i avsnitt 11.
- (13) As uforbeholdne tilståelse gir grunnlag for reduksjon i straffen, jf. straffeloven § 59 annet ledd. Han erkjente de faktiske forhold umiddelbart – også de som danner grunnlag for aktsomhetsvurderingen. Jeg legger stor vekt på at tilståelsen kom umiddelbart, slik at fornærmede slapp den belastningen det er å ikke bli trodd. At de senere tekniske funn medførte at tilståelsen antakelig ikke hadde noen avgjørende betydning for oppklaringen, legger jeg mindre vekt på i denne saken. Betydningen av domfeltes tilståelse svekkes imidlertid noe ved at den ikke omfattet erkjennelse av uaktsomhet med hensyn til Bs alder, slik at hun måtte ta belastningen med en juriesak i lagmannsretten.
- (14) Jeg er etter dette kommet til at straffen passende kan settes til fengsel i ett år, slik også lagmannsretten kom til.
- (15) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Ankene forkastes.

- (16) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (17) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (18) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (19) Dommer **Lund:** Likeså.
- (20) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Ankene forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: